

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De cyro ca. xvj

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Danielis

aduenientibz chaldeis fugit i sostratenam, et erat incola intra isrl. Descendentibz yo reliquias iudee in egyptu qsi peregrinabat in terra sua, et scripsit. Et i principio opis causa tur aduersus deum, cur ipi vastasset populum dei, et sanctuarium ei cum ipse claramaret, et non exaudiret. Sed in solationez agit eius calamitates circumstantium nationum futuras per nacobuchodonosor loge maiores, et tade ipm nacobudo, perit, et ita murmur conuersus est ad preces. Et ostendit illi dñs aduentum christi dicens. Si mora fecerit expecta eum qd venies venier et non tardabit. Et imp cal est abachuch nabuchodonosor int pluma dices. Ne qui potu dat amico suo mit tens fel, et inequivat euz, ut aspiciat nuditatē eius qd fecit nabuchodonosor sedechic. Ut timo scripsit canticū. Dñe audiui, et c. Hic dñ ferret pulmentū messoribz dicit domestis suis. Iba ad terrā longinquā, citro redibz. Si tardauero p dles ferte cibū messoribz. Et cū fuisse in babylone subito superuenit messoribus. Intellexit aut qd celeriter esset populus a babylonia reuersur. Unde patet longe p liberata susannā hoc esse factū. Signū autē redditus dedit bis qd in iudea erant, qd vissuri essent lumē in ruinis tēpli, vltimāqz tēpli de solationē predixit, qd gens occidentalis hāc esset actura. Tūc inquit uelamē sancti sanctorum scindet, et duaz columnaz epistilia ause rentur, et quo sīnt nullus agnosceret. Iba yo i beremo adducens, et eos in vltimo qui persecutionē sustinente a serpente illuminabit dñs sicut a principio. Et mortuus est abachuch, et se pulz in agro propio sol. Porro dñ danièle qntum supuenerit post redditū populi in iudeam necimus. Defunctus autē et sepulcrus est in spe luna regali solus cum gloria. Hic est daniel qui dedit signū i mōtibus suis babylonis.

am dices. Quādo ps mōtū a borea sumis gabitrenter finis babylonie, quā yo ves

lut signis ardebit, fl̄nis erit in uerse terre quādo ad partem nobis iaque decurrerint reuertēt populus ad terram suā. Qsi fl̄serint sanguine crunte homicidia belata in uersa terra.

De Ciro. Caplīm, XVI.

Plurima em̄ pphebrei abscondunt, ut a qdaꝝ dī. Secretū meū mihi, et liber ille epipha nū secretū pphebarū dicitur.

Ost mortez da

p rīj medi circus monarchia tenuit orientis, cui sedē posuit apō p̄fas, licet regnū mediorū maius esset et honorabilius, eo qd perse enī sublimauerat in regem. Iste fuit nepos dñi ex sorore, nepos yo asti agis ex filia. Porro astiages vnicā habuit filiā, et vidit somnū qd de genitalibz filie orietur vltis que totā occupabat asiam, et accipit a coniectoribz se habiſtū nepotem ex filia qui dñs esset asie et ipm deinceps a regno. Qd timens dedit filiā suā uxorem militi plebeio, ne filius ex ea nascere nobilis et potes. Preterea filiā pgnante ascivit, et natū ex ea filium cuiudā participi arcanoꝝ tradidit occidendum. Qui credens regnū transiū ad filiā suā, filiū eius veritus est occidere, et vni d̄ pastoribus regis tradidit paruulū exponendū in nemore. Qui cū exposuisset cum, et id indi casset uxori, que in dlebo illis pepererat, supplicauit ei mulier et paruulū deferret et alendū, et p̄sū filiū p eo exponeret. Tūc rediſset pastor ad puerū, inuenit canē prebente ei ubera, et a feris et a uibz defendēte. Tūc tulisset eum ad uxorem allusit ei tanqz diu note, vocauitqz puerum spartacum, id est, catuluz Spartos em̄ perfice canem sonat. Qui cū esset grandiusculus a pueris ludentibus, factus est rex eorum, et contumaces et inobedientes sibi grauiter affligebat. Quod grauiter ferentes patres eorum verbum detulerūt ad regem de filio pastoris. Quoz cum aduocasset rex, et argueret eum qd pueros plagasset, ille intrepidus se ut regem fecisse respōdit. Et ammiratus rex, et quedam signa generis suis in eo esse deprehendens, ascipto pastore secretius veritatem rei agnouit. Veruntamen rīmor eius de nepote mitigatus est: estimans qd verbum coniectorum de regno impletum esset in regno puerorum, et eidem cui prius commiserat occidendum, commisit alenduz

Historia

libri

non iudicás tamē esse nisi pastoris filii. Filiū qdē illi² secretariū sui clanculo dedit pa- tri ad comedendū, qdē nō obedierat ori ei², et post idipm indicauit ei. Factū est autē vt asti ages tradiceret exercitū illi secretario ad hos- tes expugnādos, ipse vero resedit in media. Porro ille nō imemor maleficij regis p̄fus- sit exercitū, vt spartacū regē persidis sibi cli- geret, et cognominauit eū cyrū, qd̄ interprā- tur heres, q.d. Licer relucet astages, h̄ ē he- res. Quo facto timēs astages: dariū p̄sobrit nū adoptauit sibi in filiū, et collecto exercitu p̄gressus est ad uerius cyrū, et fugerūt perse. Uteras autē eoz, et m̄res egrēsse ad eos, et de- tecū posterioribz suis agebat. Vultus ne intro- ire i vteros matrū et renasci. Hoc pudore ex- citati pse acriter edserūt in hostes et vlt² ē ast- ages. Lut² autē magis exhibuit se illi nepotē p̄ victorē. Hā regnū bīcānoꝝ p̄cessit ei. Da- rio p̄o tanq; fratrī matris sue tradidit regnū medorū, tū sub certa spe reuertēdi ad ipm.

De licetia redeundi data iudeis
Caplīm. XVII.

Zaq; cū Vnūuer

I sum regnū deuolutū esset ad eū, i- bui² regni āno p̄mo suscitauit do- minus spiritū eius, vt implereb̄ verbū hiere- mit. Et dedit libertatē oībū iudeis qui erant in vniuerso regno suo, et licentia redeudi i iudeā, et edificād̄ domū dñi. Excitat² autē fuit ex verbis elale, qd̄ ante, cc, et, annos scrip- serat de ipo dñm dicente Christo meo ciro cu- t̄ apprehēdi dexterā subūciā gētes et regna. ipse recedibl̄t domū meā in hierusalē. Ut ḡbāc munificā scripturā ipleret, et scripturā li- bertatis et licentie traduxit in vniuersum re- gnū suū dicens. Qia regna terre dedit mibi dñs deus celi, credo hūc esse quē gens isra- el adorat. In hac eplā bōrat² est etiā iudeos ut ascēderēt in iudeā, et qui nollēt ascēdere iu- uaret ascēdentes in pecunia vestibz et iūmēs. Porro clarissimi iudeoz habitabāt in baby- lonia, id est, in terra babylonis euerse. Baby- lon em̄ p̄rie nomē est ciuitas, babylonia p̄o nomē regionis, licet vnu, p̄ altero sepe legat. Inter eos zacharias natus in chaldea iaz, p̄ prophetabat. Hic bñndixit salathielī filio vocās eū zorobabel, qd̄ interprāt̄ magis babylonis quasi diceret, hic erit magister captiuitatis ba- bylonice. Ad bui² p̄phete exhortationē p̄mi-

surrexerūt viri iuda, vt ascēderent in biensā- lem. postea p̄o viri beniamin et levite, p̄os- pteera vt d̄t ioseph², a iuda cognominatū sic iudei. Hul² ei noīs p̄les fuerūt cause. Sup tur- rim babel legi² qd̄ a dedan q̄ cognōia² est in das dicit s̄ iudei. Alibi qd̄ a iuda filio iacob, Blbī qd̄ a iuda machabeo. Porro ascētūtū hierlm̄ v̄l i iudeā altos hortabāt, s̄ paucos inuenēt q̄ assentirēt eis, et p̄pēta tā i exhortatōe qd̄ in apparatu tres annos cōpleuerūt Igit̄ tercio āno cyri regessi sūt sub zorobabel du- ce, et iesu magno sacerdote adhortatōbz col- charia p̄pheta, et aggeo iuuenē sed nondi p̄pheta. Erat autē circūl. milia. Fuerūt ēm de iudeis qd̄raginta duo milia, et, cccc, et, Re- liqui p̄o erant serui et ancille et hoīes generis p̄missūt. Et remisit cū eis cyrus partēvalo- dñi qnq; milia et qd̄raginta, inter q̄ ponti iosephus refrigeratoria qd̄ p̄sum nō legi. Al- derūt etiā quidā cū eis: dicētes se esse d̄ gene- re sacerdotū ppter emolumentū. Cūq; querē- rent scripturā genealogie sue et nō inueniē- cepti sunt in isrl, s̄ electi s̄ ea sacerdotio reu- si sunt in hierusalē, et in ciuitates iudee.

De anno, lxx.

Caplīm. XVIII.

Ac est autē Zaq;

b mis septuagēsimū relaxāde co- priuītūt, quā p̄dixit hieremias. Hā et hieronym² p̄mū annū d̄ cyri fuisse p̄tmū septime decadis. Itaq; tertī annū qd̄ ri fuit septuagēsimus, cū p̄sonat ioseph² di- cēs. Primo anno imp̄ij cyri septuagēsimū co- currebat, id est iminebat. De eodē legi² in pa- ralipomenon. Siq; euaserat gladiū, du- ctus in babylonē fuiuit regi et filiis eius do- nec imp̄aret rex persar, et copleret fmo hiere- mit et celebzaret terra sabbata sua vñq; dñi co- plerent desolatōis septuaginta anni. De cos- dé meminist daniel: anno p̄mo darij intellectu numerū annoꝝ vt coplerent desolatiōis bīc- rusalē, lxx, anni. Idipm plane p̄dicerat bīc- remias in eplā quā dixerit ad trāmigratio- nē. Cū ceperit inq̄t impleri, lxx, anni, visitabo et reducā vos ad locū istū. Alibi in videlicet hi- remias, qd̄ an euersionē babylonis com- pleti cent, vbi ait. Serniet gētes iste regi ba- bylonis, lxx, anni. Cūq; copleni fuerint an- ni, lxx, visitabo sup regē babylonis, et sup gē- te ista iniqtatē eoz d̄t dñs, et ponā terrā in lo- litudines sempiternas. Ex hac autē autoritate

